

Треба любити життя більше, ніж сенс життя

Ф. М. Достоевський

До 200-річчя від дня народження Ф. М. Достоевського,
письменника, публіциста.

Федір Михайлович Достоевський — видатний російський мислитель-гуманіст, творчість якого пройнята почуттям любові до людини і невимовного болю за неї. Народився Федір Михайлович Достоевський 11 листопада 1821 року в Москві. Його батько працював лікарем у Маріїнській лікарні для бідних, на території якої пройшли дитячі роки хлопчика. Він і його брат Михайло вчилися у приватному пансіоні. Брати товаришували, їхнім кумиром був Й.Ф. Шиллер. Дружба та духовна близькість між ними зберігалась і в зрілі роки. Але життя завдало ударів, коли Федору було 16 років померла мати, згодом — і батько.

Правий флігель Маріїнської лікарні
для бідних (вул.Нова Божедомка),
де народився
Ф.М.Достоевський.
Фотографія кінця XIX ст.

Й.Ф. Шиллер

Батьки письменника:
Марія та Михайло Достоевські

Реалізувати свої гуманітарні нахили — вступити до Московського університету брати Достоевські не змогли. Злидні примусили набути практичної професії. У січні 1838 р. Федір вступив до Головного військового училища в Петербурзі, яке закінчив 1843 р. Так починається новий самостійний петербурзький етап життя майбутнього письменника.

Достоевський та Ч. Валиханов. Фотографію знято в Семипалатинську в 1858 р.

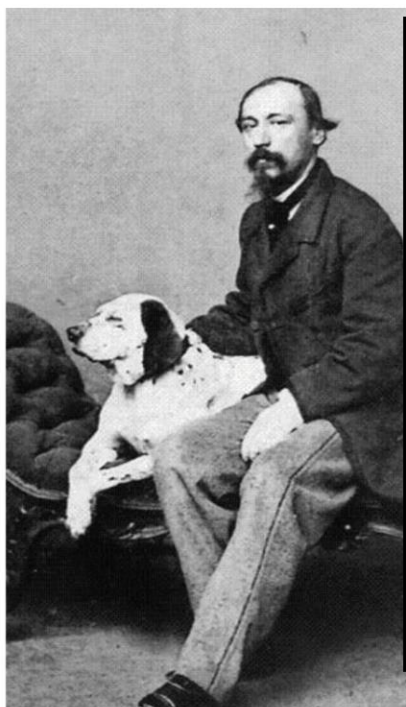
*В істинно люблячому
серці або ревності
вбивають любов, або
любов вбиває ревності.*

Свій творчий шлях він почав з повісті "Бідні люди" (1846), що була схвально сприйнята М. Некрасовим і В. Белінським, яким сподобалось зображення в ній соціальної трагедії "маленької людини".

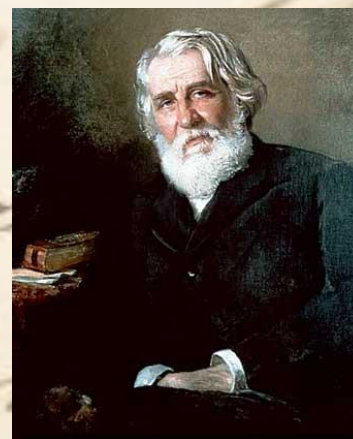
«Бідні люди» (1846)

М. Некрасов

В. Белінський

І. Тургенєв

Відбулось знайомство з І. Тургенєвим та багатьма знайомими на той час митцями та критиками.

Цікаві факти:

Делікатність і
гідність
впливають з
глибини серця

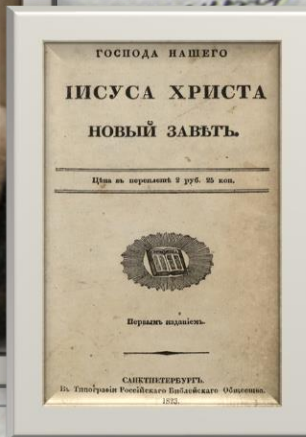
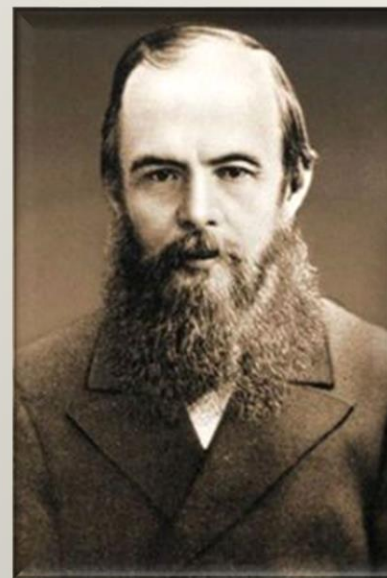
Євангеліє Достоевського

Коли письменник був засланий в Омську фортецю через Тобольськ, дружина декабриста Фонвізіна подарувала йому Євангеліє. У перші два роки, які Достоевський провів в Омську, йому не давали ані книг, ані можливості писати, і в'язень весь цей час читав Євангеліє. У письменника навіть не було олівця і він нігтем робив позначки на полях – всього майже 1700. З цією тобольською книгою він не розлучався до кінця життя.

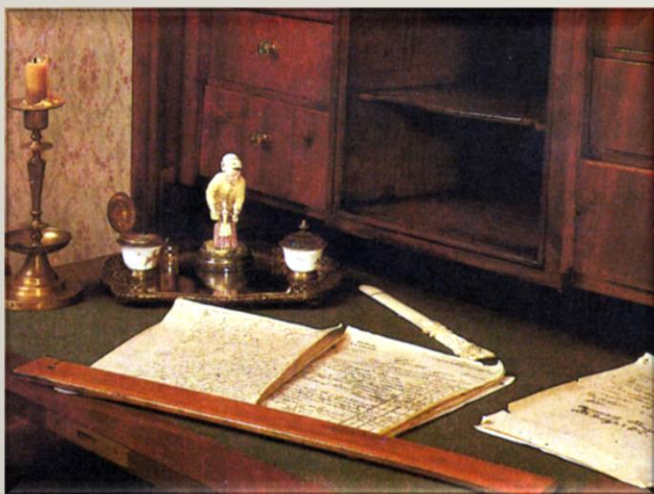
Фонвізіна Н.Д. 1833 рік.
Акварель Бестужева

Без
великодушних
ідей людство
жити не може.

«Світу чи провалитися, або ось мені чаю не пити»?

Достоевський не міг працювати без міцного чаю. Коли ночами Достоевський писав свої романи, на його письмовому столі завжди стояв стакан чаю, а в їдальні завжди тримали гарячим самовар.

Брати Карамазови

Свій останній (і чи не найвідоміший) роман «**Брати Карамазови**» Достоевський присвятив дружині – Ганні Сниткиній. А образ старця Зосими в романі створювався письменником під впливом життєпису схимонаха Зосими (Верховського), засновника Троїце-Одігитрієвської пустелі.

Ганна Достоевська
в 1871 році.

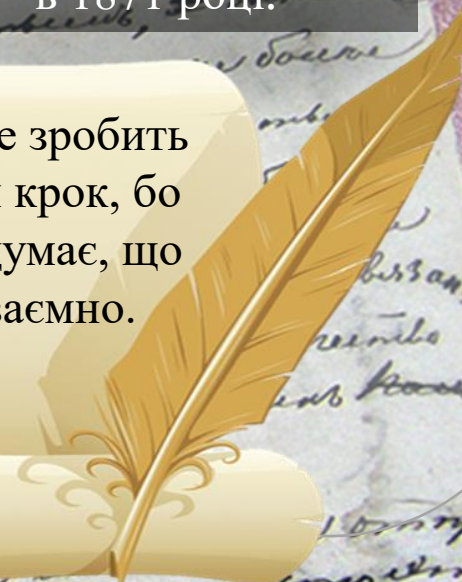

Зосима (Верховський)

Ганна Сниткіна
в 1860-х роках

Ніхто не зробить
перший крок, бо
кожен думає, що
це не взаємно.

Дружини Достоевського

У перший раз одружився лише в 36 років на Марії Дмитрівні Ісаєвій – вдові чиновника з Семипалатинська. Марія важко переносила його зради та постійні ревності. Ісаєва захворіла на сухоти і в 1864 році померла. У 1845 р. Достоевський наймає для роботи стенографісткою 19-річну Ганну Григорівну Сниткіну. Достоевський робить пропозицію цій юній дівчині, а вона дає згоду. На момент весілля йому було 45 років, а їй – 20. Ганна зберігала вірність чоловіку до кінця свого життя (їй було всього 35, коли помер чоловік). Весь свій вільний час віддала організації його літературної спадщини.

Марія Дмитрівна Ісаєва

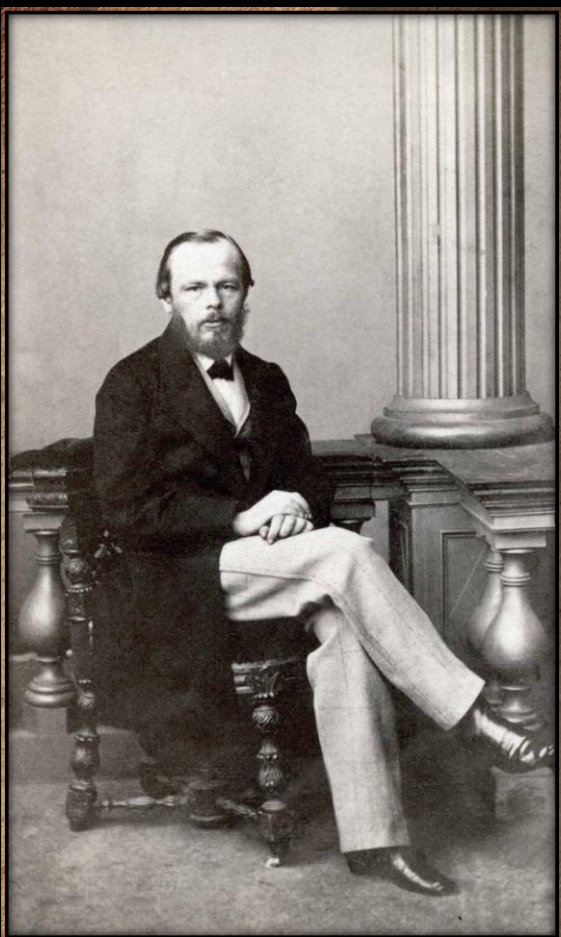
Ганна Григорівна Сниткіна

Любити людину – означає бачити її такою, якої її задумав Бог.

Рулетка

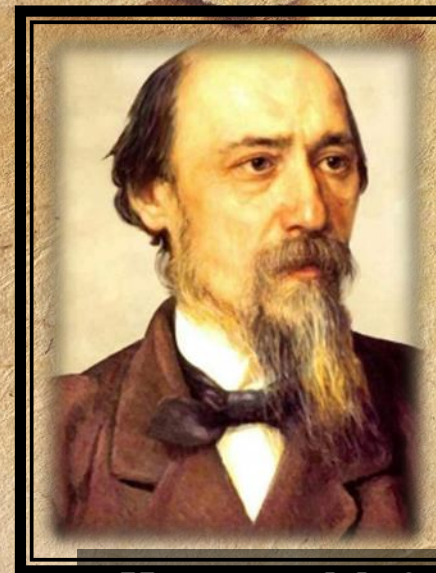
Про пристрасть Достоевського до цієї фатальної гри відомо досить багато. Програючи, він або писав Ганні принизливі для них обох листи з проханням закласти що завгодно (і вона закладала – сервізи, сережки, пальто) і вислати грошей. Або, якщо вона знаходилася в тому ж місті, валився перед дружиною на коліна, ридав і знову ж просив грошей. Але і в тому і в іншому випадку знову програвав. І раптом – як відрізало. За сімейними переказами, це сталося, коли Федір Михайлович раптом зрозумів, що в холодну пору року він залишив свою вагітну дружину без теплого одягу. І через його згубну пристрасть може загинути дитина.

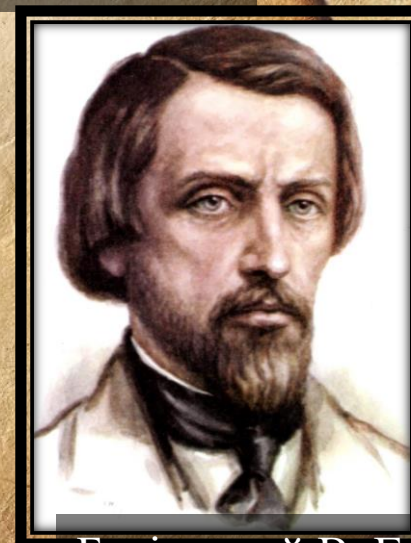

Першими його творами були театральні п'єси, які, на жаль, не збереглися до наших днів. Микола Некрасов, отримавши від нього рукопис першого роману **“Бідні люди”**, віддав його на ознайомлення знаменитому літературному критику Белінському зі словами **“Новий Гоголь з'явився!”**.

Белінський захоплювався до виснаження сил. Він був уже закоханий у Достоевського, хоч і не бачив його; говорив про нього з материнською ніжністю, і незабаром увесь його гурток знав про появу нового генія. По Невському так і гасав на всіх вітрилах найдобріший Панаєв (в сліпучому жилеті від самого Олів'є) і дзвонив:- Новий дивовижний талант! Белінський каже: вище за Гоголя... Щойно народився маленький геній, який згодом уб'є своїми творами всю справжню і минулу літературу.

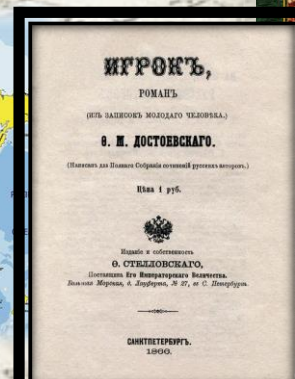
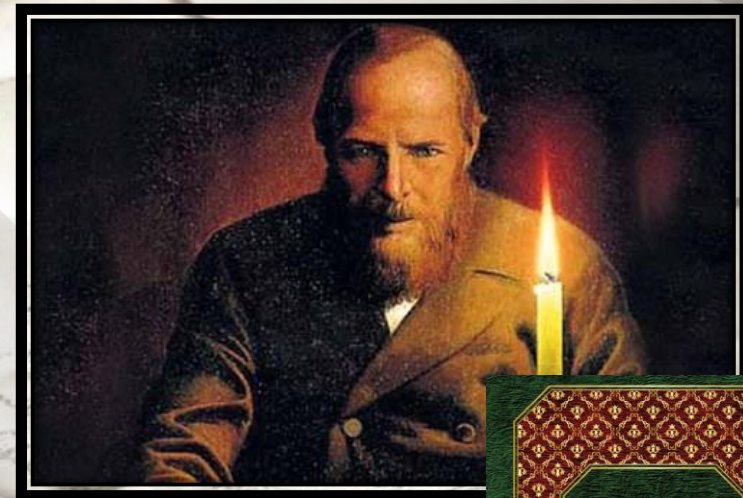
Некрасов М. О.

Белінський В. Г.

Його культовий роман “Гравець” був написаний лише за 3 тижні. Письменник створював його поспіхом, щоб передати рукопис видавцеві, отримати за нього гроші і розплатитися з боргами. "Гравець" був визнаний шедевром, і його екранізували у США, Німеччині, Франції, Аргентині та інших країнах.

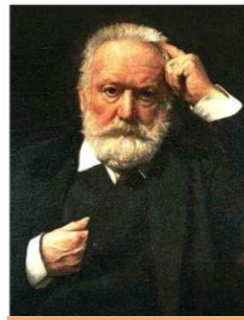
Достоевський високо цінував Лермонтова, Державіна, Гоголя, Гюго, Гомера, Бальзака, Гете, Расіна, Байрона та Шекспіра.

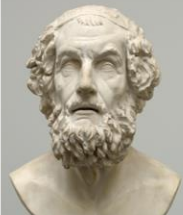
М. Ю. Лермонтов

Г. Р. Державін

В. Гюго

Гомер

М. В. Гоголь

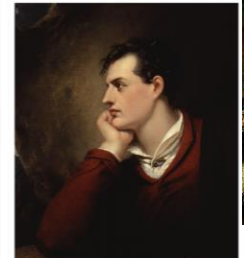
О. де Бальзак

Гете

Ж. Расін

Д. Г. Байрон

В. Шекспір

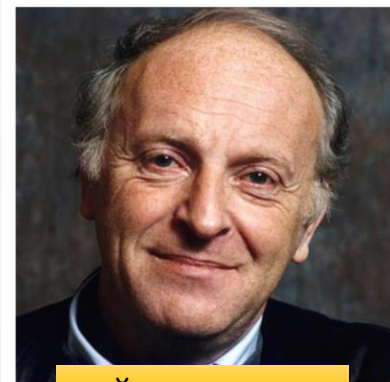
Зі знаменитих російських і радянських письменників про нього схвально відгукувалися Анна Ахматова, Борис Пастернак, Йосип Бродський та Олександр Солженіцин. Втім, список шанувальників його творчості, напевно, вийшов би нескінченним.

А. Ахматова

Б. Пастернак

Й. Бродський

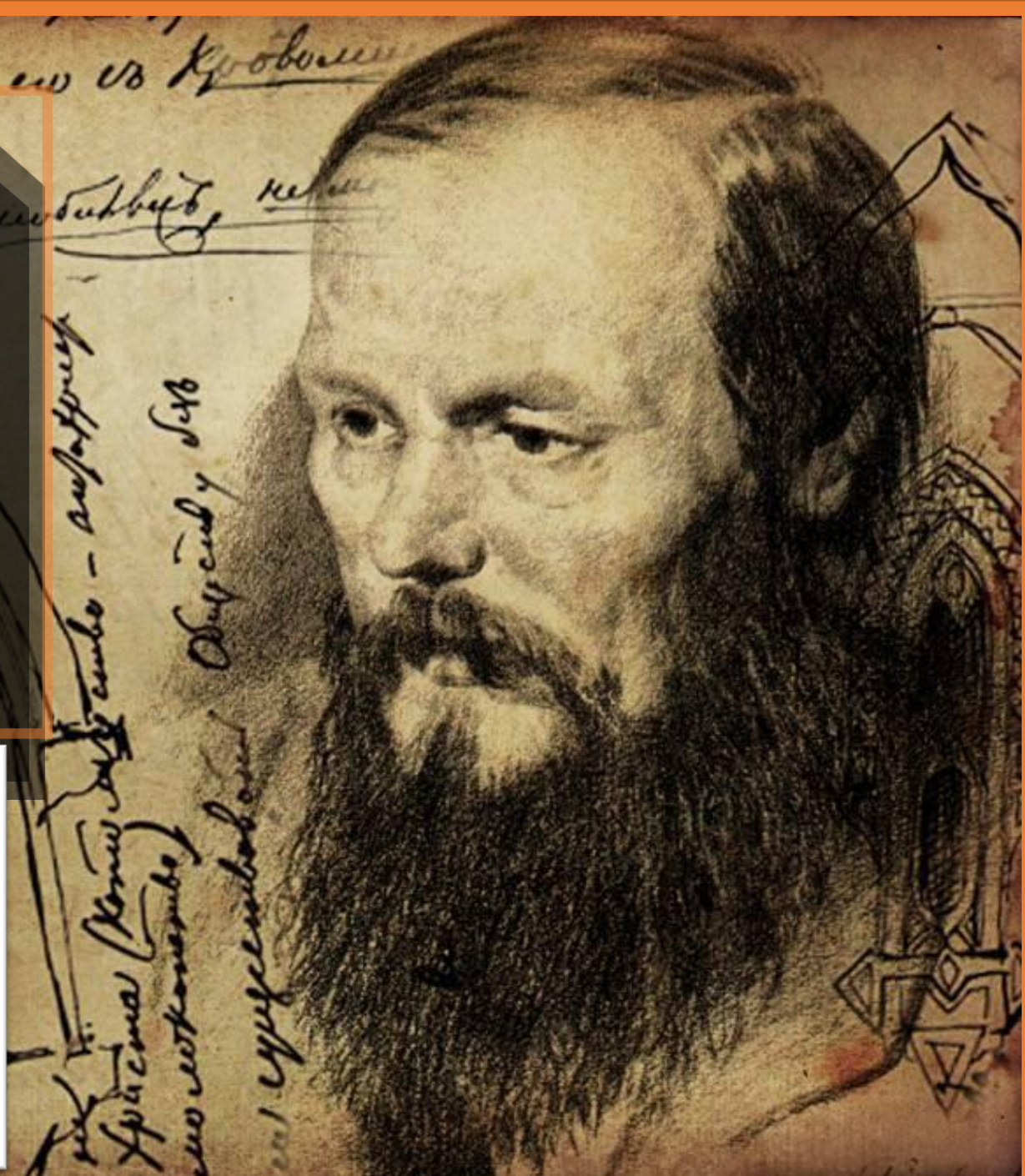
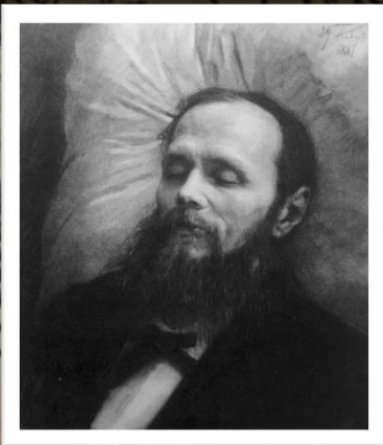
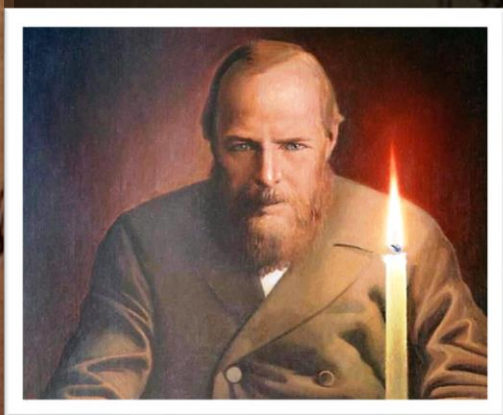
О. Солженіцин

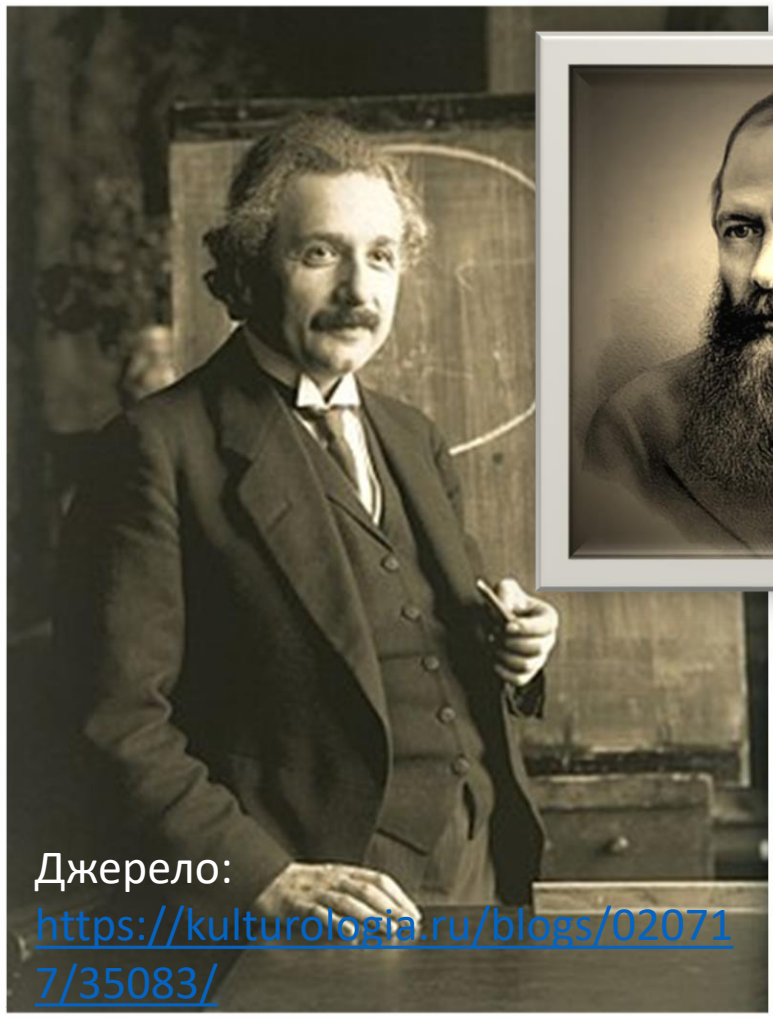
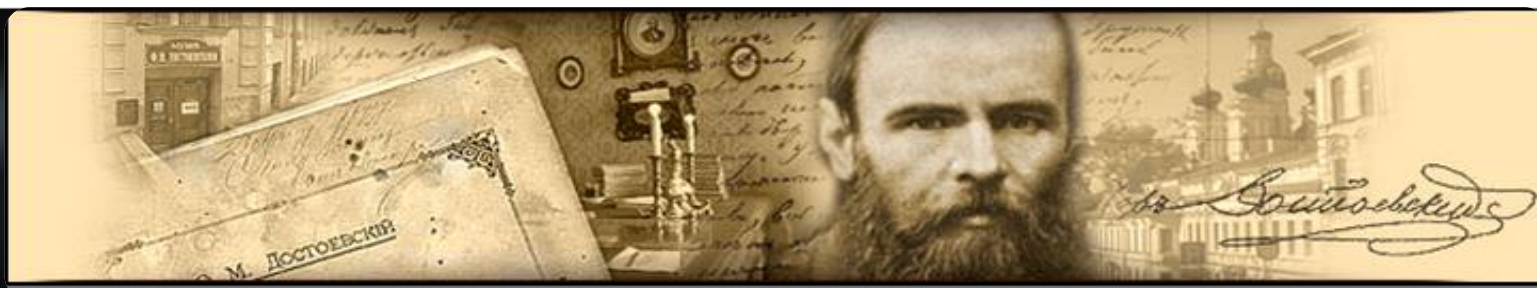

На честь Достоевського названо один із кратерів на Меркурії, а також мала планета під номером 3453.

Прощання із Федором.

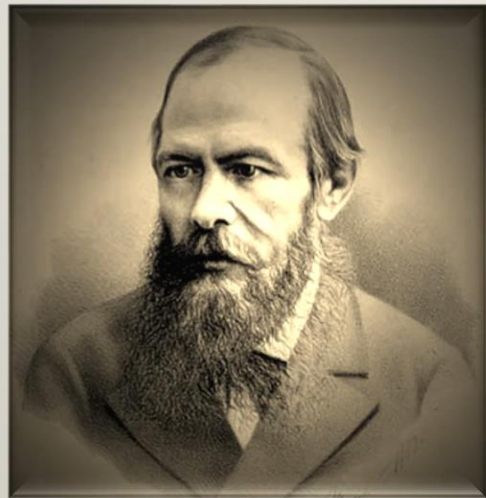
За однією з версій, Достоевський помер через 2 дні після емоційної розмови з сестрою про спадщину, коли у письменника пішла кров горлом. Згідно іншої, це сталося під час роботи, коли письменник упустив перо і нахилився, щоб підняти його з підлоги. Похорон відбувся у Санкт-Петербурзі, на Тихвінському цвинтарі Олександрівської лаври. Попрощатися з письменником прийшло близько 30 тисяч чоловік, тому процесія розтяглася на версту.

Джерело:

<https://kulturologia.ru/blogs/020717/35083/>

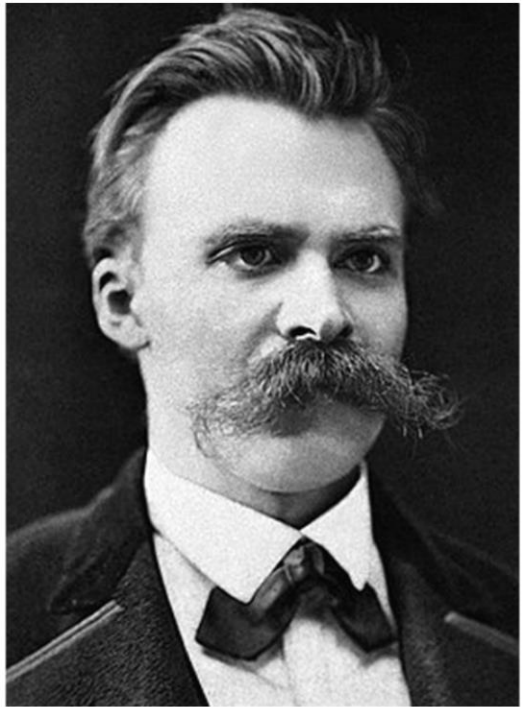
Альберт Ейнштейн про Достоевського:

«Достоевський дав мені багато, надзвичайно багато, більше за Гауса». Роботи Гауса допомогли Ейнштейну розробити математичну основу теорії відносності. Можливо, філософія Достоевського наштовхнула фізика на ідеї, які він використовував у своїх роботах.

Ейнштейн говорив, що відчуття найвищого щастя йому дають витвори мистецтва. Для того, щоб вловити це відчуття, зрозуміти велич твору йому не потрібно бути мистецтвознавцем чи літературознавцем. У листуванні з фізиком Паулем Еренфестом Ейнштейн називав «Братів Карамазових» «найпронизливішою книгою», яка потрапляла йому в руки.

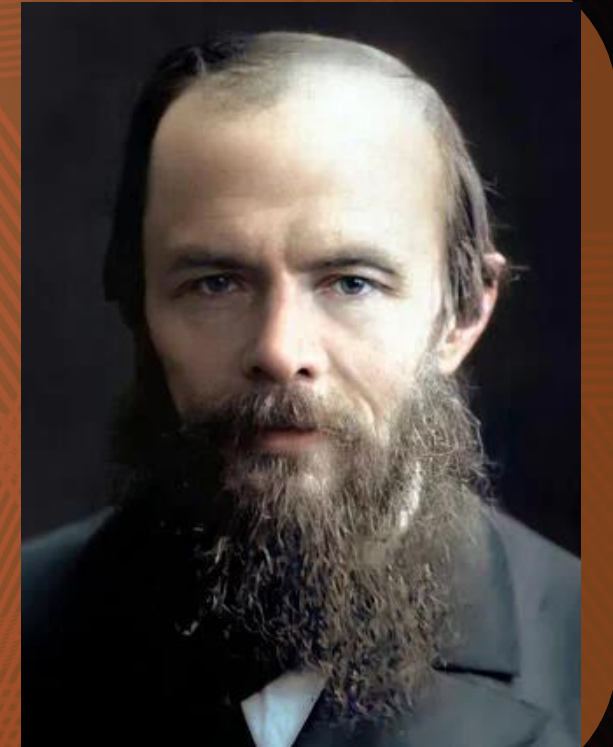

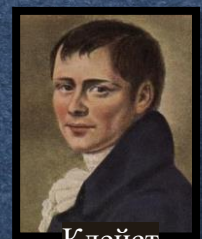
Фрідріх Ніцше – філософ, який навчався у Достоевського

Відомий філософ говорив, що знайомство з творчістю Достоевського «належить до найщасливіших відкриттів» у його житті. Він вважав Достоевського генієм, співзвучним його світогляду, «єдиним психологом», у якого можна чомусь навчитися. Особливо Ніцше захоплювався Записками з підпілля. Він писав, що під час читання цієї книжки у ньому «відразу ж заговорив інстинкт кривдності».

Однак, захоплюючись, Ніцше свідчив, що у Достоевського є не близький йому «російський песимізм» і, навіть, називав письменника поборником «моралі рабів». Багато висновків Достоевського, суперечили його «таємним інстинктам».

Клейст

Флобер

Грильпарцер

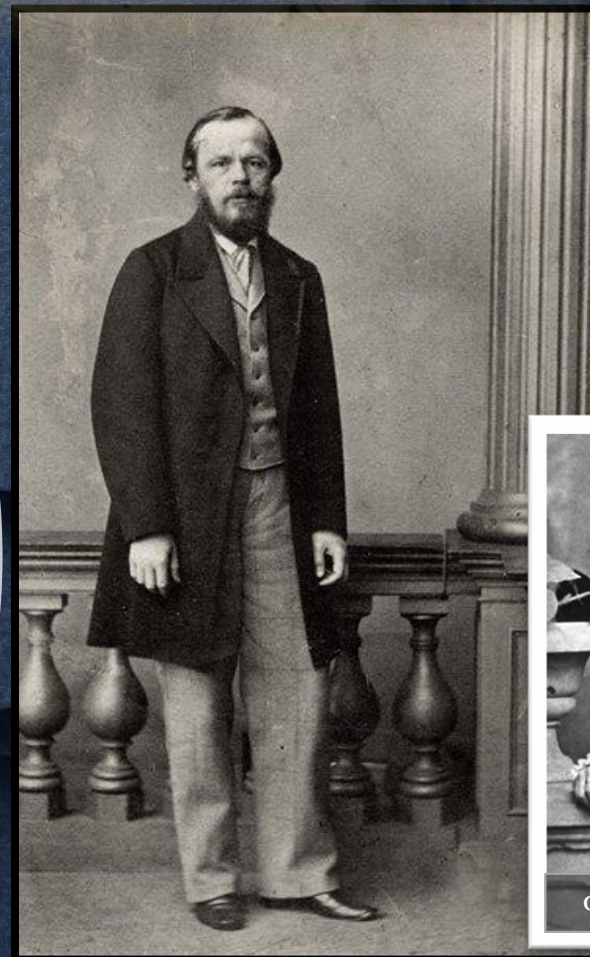
Брод

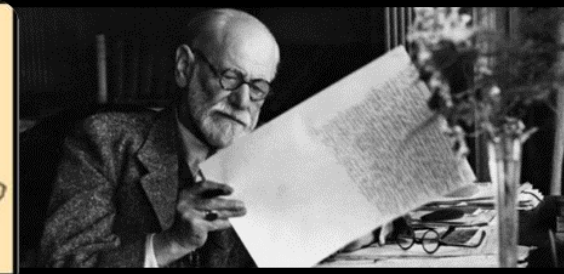
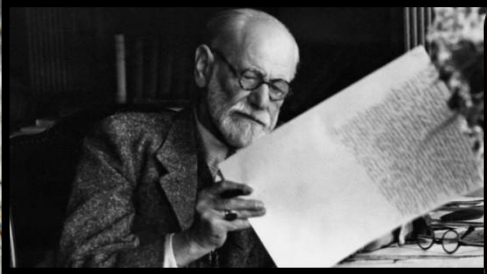
Франц Кафка – «кровний родич» Достоевського

Ще один похмурий автор, який відчув «спорідненість» з Достоевським. Кафка писав коханій жінці Феліції Бауер, що російський письменник – один із чотирьох авторів у світі, з яким він відчуває «кровну спорідненість». Щоправда, у листі він намагався переконати Феліцію, що не створений для сімейного життя. Адже з чотирьох згаданих ним письменників (Достоевський, Клейст, Флобер, Грильпарцер) одруженим був лише Достоевський.

Уривки з роману «Підліток» Кафка із захопленням читав другові Максу Броду. Той у спогадах зазначав, що саме п'ятий розділ роману багато в чому визначив своєрідний стиль Кафки.

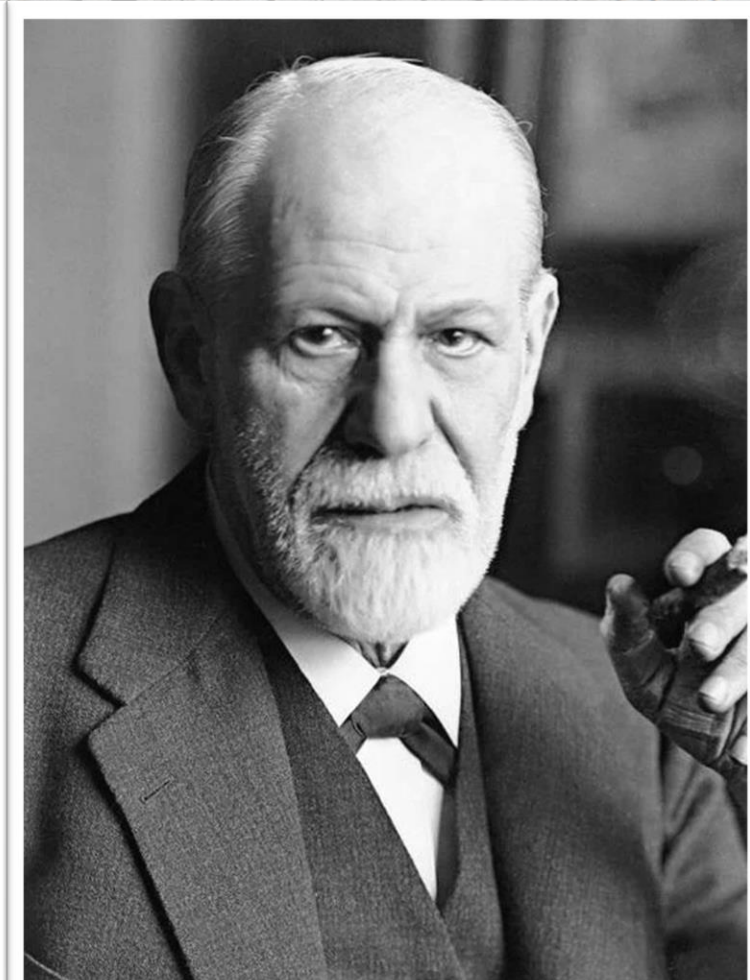
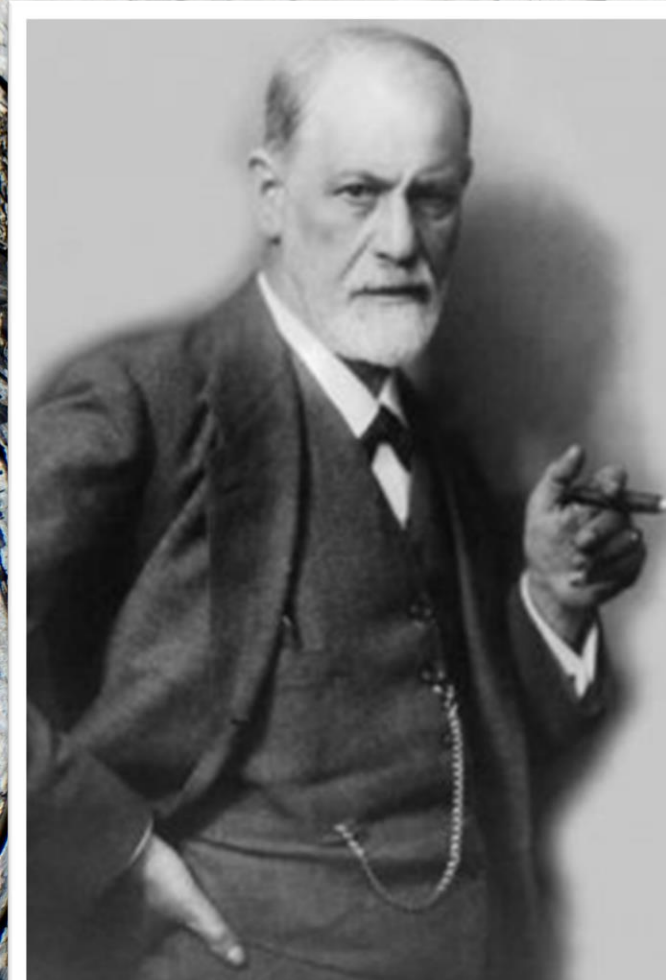

Феліція Бауер

Зигмунд Фрейд: суперечка з Достоевським

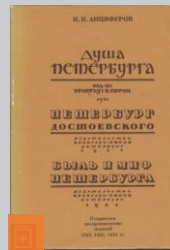
«Батько психоаналізу» не обмежився згадками Достоевського. Він написав про нього цілу роботу – «Достоевський та батьковбивство». Фрейда цікавили не так художні переваги романів російського класика, скільки його ідеї. Як письменника Фрейд ставив Достоевського в один ряд із Шекспіром, називаючи «Братів Карамазових» найбільшим романом із написаних у світі. І шедевром у шедеври – «Легенда про Великого Інквізитора» - «одне з найвищих досягнень світової літератури».

Список літератури:

❖ Анцыферов Николай Павлович
Душа Петербурга. Быль и миф Петербурга.
Петербург Достоевского : репринт. воспр. 1922, 1923, 1924
гг / Н. П. Анцыферов. - М. : Книга, 1991. - 465 с.

❖ Ветловская В. Е. Роман Ф. М. Достоевского "Бедные люди" : художественная лит-ра / В. Е. Ветловская. - Л. : Худож. лит., 1988. - 205 с.

❖ Волгин Игорь Леонидович.
Последний год Достоевского : Ист. записки / И.Г. Волгин. - М. : Сов. писатель, 1991. - 543 с.

❖ Волгин Игорь Леонидович.
"Родиться в России..." : Достоевский и современники : жизнь в документах / И.Г. Волгин. - М. : Книга, 1991. - 607 с.

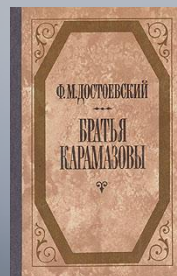
❖ Долинин А. С. Достоевский и другие : ст. и исслед. о рус. классич. лит. / А. С. Долинин ; вступ. ст. В. Туниманова ; авт. примеч. М. Билинкиса. - Л. : Худож. лит., 1989. - 478 с.

❖ Достоевский Федор Михайлович.
Белые ночи : сентиментальный роман из воспоминаний мечтателя / Ф. М. Достоевский ; худ. И. Глазунов. - М. : Худож. лит., 1973. - 71 с.

❖ Достоевский Федор Михайлович.
Бесы : роман в трех частях / Ф.М. Достоевский. - М. : Худож. лит., 1990. - 670 с.

❖ Достоевский Федор Михайлович.
Братья Карамазовы : Роман в четырех частях с эпилогом / Ф.М. Достоевский. - М. : Худож. лит., 1985. - 511 с.

❖ Достоевский, Федор Михайлович.
Возвращение человека / Ф. М. Достоевский. - М. : Сов. Россия, 1989. - 560 с.

❖ Бурсов Борис Иванович

Избранные работы : в 2-х т. / Б. И. Бурсов. - Л. : Худож. лит., 1982.

Т. 2 : Личность Достоевского : роман-исследование. - 1982. - 638 с.

❖ Достоевский Федор Михайлович.

Идиот : роман в 4 ч. / Ф. М. Достоевский ; [вступ. ст. Е. Стариковой ; примеч. И. Битюговой]. - М. : Худож. лит., 1983. – 605.

❖ Достоевский, Федор Михайлович
Повести и рассказы : в 2 т. / Федор Михайлович Достоевский.
- М. : Государственное издательство художественной литературы, 1956.

❖ Достоевский Ф. М.

Рассказы / Ф. М. Достоевский ; ред.: Э. Г. Растатурина ; сост.: В. Н. Захаров. - Петрозаводск : Карелия, 1985. - 445 с.

❖ Достоевский Федор Михайлович.

Униженные и оскорбленные : роман в четырех частях с эпилогом / Ф.М. Достоевский. - М. : Моск. рабочий, 1981. - 350 с.

❖ Карякин Ю. Ф.

Самообман Раскольникова. Роман Ф. М. Достоевского
"Преступление и наказание" / Ю. Ф. Карякин. - М. : Худож. лит.,
1976. - 158 с.

❖ Кирпотин В. Я.

Разочарование и крушение Родиона Раскольникова. Книга о романе
Достоевского "Преступление и наказание" / В. Я. Кирпотин. - 4-е изд. -
М. : Худож. лит., 1986. - 412 с.

❖ Кобылянский, В. И.

Анализ здоровья Ф. М. Достоевского, его личности и
творчества с позиций генетики. Часть 1 / В. И. Кобылянский //
Клинич. медицина : науч.-практ. журн. - 2015. - Т. 93, N 2. - С.
24-33 .

❖ Кобылянский В. И.

Анализ здоровья Ф. М. Достоевского, его личности и творчества
с позиций генетики. Часть II / В. И. Кобылянский // Клинич.
медицина = Clinical Medicine : науч.-практ. журн. - 2015. - Т. 93, N
3. - С. 27 .

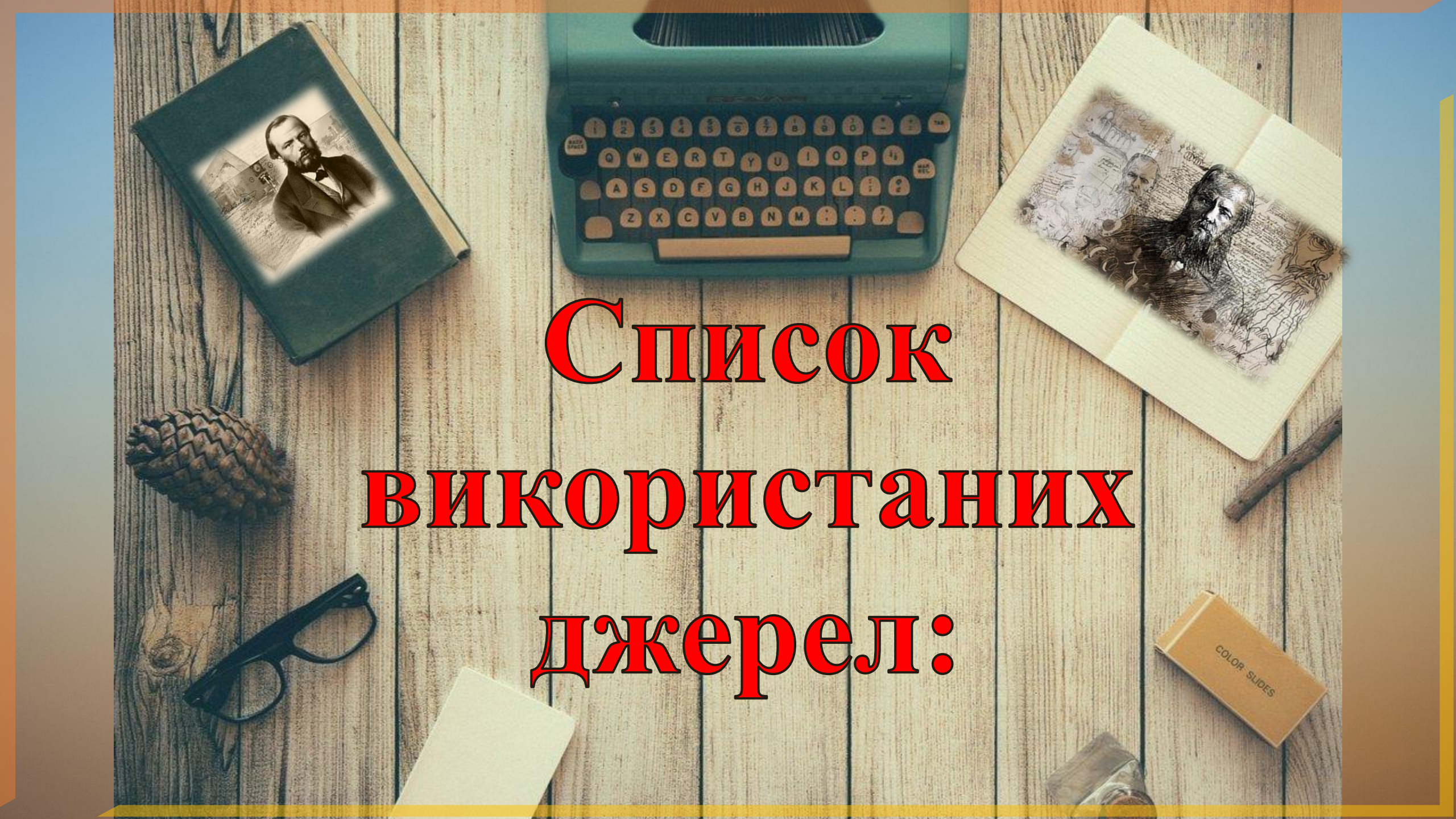
❖ Поддубная Р. Н.

Федор Достоевский : биография отдельного лица / Р.
Н. Поддубная. - Харків : Ранок, 2002. - 80 с.

❖ Осмоловский, О. Н.

Достоевский и русский психологический роман : научное издание / О. Н.
Осмоловский ; отв. ред. Л. А. Герасименко ; М-во высш. и сред. спец. образования
МССР, Кишиневский государственный университет им. В. И. Ленина. - Кишинев :
Штиинца, 1981. - 167 с.

Список використаних джерел:

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B5%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9,%D0%A4%D1%91%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87>

<https://dovidka.biz.ua/dostoyevskiy-tsikavi-fakti/>

<https://www.ukrlib.com.ua/referats-zl/printit.php?tid=7701>

<https://uk.wikiquote.org/wiki/%D0%94%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%94%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%80%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87>

A black silhouette of a person's head and shoulders, leaning forward and writing on a notepad with a pen. The background is a light beige rectangle with a soft drop shadow, set against a blue-to-orange gradient background.

Дякуємо за увагу!